עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ג מהל' מזיקות הלכה ו:
ח ב מיי' פ"ג מהל' נדרים הל' כג סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן רו סעיף ג:
ט ג ד מיי' פ"ג מהל' מזיקות הלכה ה ו:
י ה מיי' פ"ו מהל' ס"ת הלכה ד ופ"ז מהל' גולל הלכה ו סמג עשין נח ולאוין סמ טוש"ע יו"ד סי' רעד סעי' ג] ש"ך סי' תרנו:
יא ו מיי' פ"ג מהל' מזיקות הלכה ו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בתוס' ד"ה הריני כזה כו' ומשמע הסופר טעה כמלי לכתב נמי הכי עכ"ל. ג"ב כאן הס"ד ותמ"כ מה"ד אמר שמואל וכו' ועי' בספר מוסיף מיסור פירוש דברי המוסי ויעוש לפירוש רש"י ודפח"ש:

מוסף רש"י

כגון שהיה נזיר עובר לפניו. דולמי היכי קף אני כזה קאמר (קדושין ה:) וקשיא לי כיון דקאמר בגלו אפ"ש אפין מיר עובר לפניו נמי, ומאי לי למימרה כי אין מיר עובר לפניו, וטהיל ולא טהיל בשפתיו אע"ג דאמר בגלו לא טהיל הוי כאילו אמר בלבו, ומיהו כי היכי דמי הוי כאילו אמר בלבו. **ידים שאינן מוכיחות.** כיש יד למיחת דבר שאינו מוכיח אפחות לשון גמור (קדושין ה: וכע"ז גיטין פה:).

פי' הרא"ש

הואיל ואתיין מדרשא חביבי' ליה אבל כנויין לא אתיין מדרשא אלא כדמפ' טעמייהו בנדרים לר"י כדאית ליה ולר"ל כדאית ליה. **והתם** בפרק הניחא למ"ד כנויין לשון אומות הם וכו' ומשני לאו חסורי מחסרא לה תני ידות ברישא כל ידות (נזיר) [נדרים] כנדרים כל כנויי נדרים כנדרים אבל הכא לא מסתבר ליה לשנויי הכי ולשבושי תחלת המסכת וניחא ליה טפי לשנויי דתנא דמתני' מתחיל בעיקר הקרבן. **והתם** לא (שייך) [חש] לשנויי הכי: מתחיל בעיקר הקרבן דכנויים לשון נזירות הן לר"י דאמר לשון אומות הן ולר"ל נמי כיון שתקנו חכמים להיות נודרים בהן הוי כנדר עצמו. אבל יד לא הוי עיקר הנדר שאין במשמעות לשון נדר אלא יד בעלמא: ודלמא אהא בתענית קאמר. והיכי משוית ליה נזיר ודאי להביא קרבנותיו לעזרה כיון דאיכא למימר דלתענית נתכוון. ועוד אפי' נזיר ספק לא הוי דכיון דאיכא למימר הכי והכי הא אמרינן ספק נזירות להקל: **לימא** קסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים. פי' דלמי סגירת ליה להויין ידים למה לי' לשמואל לאוקמי מתני' בנזיר עובר לפניו אפילו הוי בטפי ממעטו מקבלת נזירות דלאו לאלתר אפי' [1] אלא ומאה ניין כל היום מאי מקבלת תענית לסם אלא כבר לא יוכל להתענות עד למחר ולישנא דלמה משמע דלמה נזיר [2] לאלתר אלכך יד הוי ולא לא בעי שמואל ידים מוכיחות אפילו אין נזיר עובר לפניו נמי: **ה"ג אמרי אין בזמן שהנזיר וכו'.** כלומר אין ודאי שמואל סגירת ליה ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים ונזיר עובר לפניו ליכא לספוקי להויין ידים מוכיחות אבל אין נזיר עובר לפניו דלמה להא בתענית קאמר כלומר ולא הויין ידים מוכיחות: ויש ספרים דגרסי אמרי לא [1] בזמן שאין הנזיר עובר לפניו [1] והכי פירושו לעולם שמואל לא בעי ידים מוכיחות בזמן שנזיר עובר לפניו ליכא לספוקי דיל מיהא הוי אין [3] נזיר עובר לפניו דלמה להא בתענית קאמר פירוש ואפילו יד לא הוי ולגירסא זו מסיק הכא דשמואל לא בעי ידים מוכיחות(ה) והתם דקאמר הרי את מקודשת אע"ג דלא אמר לי הרי היא מקודשת לו ופריך למימרא דסבר שמואל ידים שאין מוכיחות הויין ידים והא תנן האומר להא הרי זה נזיר ומוקי לה שמואל בשאין נזיר עובר לפניו לא מלמה קסבר שמואל ידים שאין מוכיחות הויין ידים ומשני התם מלא בשומר מקודשת לי מלמה מסיק התם לשמואל מהכא דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים להכי גרסינן אמרי אין והתם התי לימה אינו כאמר בלבו אפי' אמר בלבו היה כך כיון דלא מוכחא מלתא לא קרי ביה פיו ולבו שוין. ודילמא אתנאה לפניו במצות קאמר ונזיר ודאי לא הוי ואפי' ספק כדפרשתי לעיל: אמר שמואל שתפום בשערו. אבל נזיר עובר לפניו לא מהני אלא דוקא כשאומר אהא דאיכא לספוקי או בנזיר או בתענית דמשמע יהא גופי מתענה או נזיר. וכיון דנזיר עובר לפניו מוכח שהוא רוצה שיהיה גופו כמותו אבל אהא נאה דאיכא לספוקי בלשון נאה אם להתנאות בשערו ולגדלו כדין נזיר קאמר או להתנאות במצוה אין הוכחה במה שנזיר עובר לפניו כיון דאין הספק אלא בלשון נאה אבל במה שתפום בשערו איכא הוכחה דלהתנאות בשערו קאמר ולא בעי שיאמר בלבו היה דהוכחה גמורה הוי מה שתפום בשערו אפי' יאמר בלבי היה לא מהני דלא מקרי פיו ולבו שוין כיון דליכא הוכחה כלל. הדא מילתא דעבידה ואמרי' לי' נאה. כלומר אסור הוא לנזיר כדאמרינן פ"ק דנדרים כנדרי רשעים נדר בנזיר ובקרבן כנדרי כשרים לא אמר כלום. ואית דגרסי הדא מילתא דעבידה דאמרי' ליה נאה. כלומר מי הוי דבר שרגילים לעשות וראוי לעשות דקרי ליה נאה:

גבי יש נוחלין נמי מפרש עיקר נחלה ברישא אלא [הכא] לפרוש כינויי ברישא אלא היינו טעם ידות [6]הואיל ואתיין ליה מדרשא חביבין ליה וליפתח בהון ברישא תנא כי מתחיל מתחיל בעיקר קרבן ולענין פירושי מפרש ידות ברישא: האומר אהא הרי זה נזיר: [3]דלמא אהא בתענית קאמר אמר שמואל [א]כגון שהיה נזיר עובר לפניו [3]לימא קסבר שמואל ידים שאינן מוכיחות [2]לא הויין ידים אמרי [4] בזמן שנזיר עובר לפניו ליכא לספוקי אבל במילתא אחרינא אבל [3] ודאי אין הנזיר עובר לפניו אמרינן דלמא אהא בתענית קאמר ודלמא לפוטרו מן קרבנותיו קאמר [2]דקאמר בלבו אי הכי מאי למימרא מהו דתימא בעינן פיו ולבו שוין [ד]קמ"ל: אהא נאה נזיר: ודלמא אנאה לפניו במצות [7]כדתניא [1]זה אלי ואנוהו [ג] [ה]אנאה לפניו במצות אעשה לפניו סוכה נאה לולב נאה ציצית נאה אכתוב לפניו ספר תורה נאה ואכרכנו בשיראין נאים אמר שמואל [ו]שתפום בשערו ואמר אנאה נזירא מילתא דעבידה ואמרי' ליה נאה אין

וגבי יש נוחלין נמי. מפום דעיקר נחלה הוא מפרש עיקר נחלה ברישא[ט]: **אלא [הכא] לפרוש כינויי ברישא אלא היינו טעם ידות.** לפמרש ידות ברישא להואיל ואתיין ליה מדרשא כדלקמן קמא דנדרים [ב.] נזיר להזיר[ה] לעשות כינויי נזירות כנזירות וידות נזירות כנזירות: **הכניסן ליה.** ותני להו ברישא. ולא לתמרא כינויי נזירות נמי מתניין ליה מדרשא [ב]כדלקמני עלה מדרשא כנויי נזירות כנזירות הא לא הוי [ג]מדקתני הדר ותני בההיא ברייתא גופא דנדרים אין לי אלא בנזירות בנדרים בו' ומקיש נדרים לנזירות מה נזירות עשה בו ידות נזירות כנזירות אף [ד]כן בנדרים ואע"ג דאתיין מדרשא כנויי נזירות כנזירות [ה]ברישא לא אתא אלא לומר ידות נזירות כנזירות וכינויי נזירות כנזירות: **תנא כי מתחיל [מתחיל] בעיקר קרבן ברישא.** כגון בכינויי נזירות שהן ענין לשון נזיר כדפרישנא לעיל[ו]: **ונענין פרושי מפרש ברישא ידות.** לתתיין מדרשא. ובפ"ק דנדרים[ז] פריך הניחא למ"ד כינויין לשון אומות הן ולהכי פתח בכינויין ברישא דעיקר הן אלא למ"ד לשון שבדו להן חכמים להיות נודר בו מאי איכא למימר ליפתח בידות ותתיין מדרשא ומשני מי קתני ידות במתניתין כלל אלא חסורי מחסרא ותני ידות נמי תרתי לה ומקדים נמי ותני ידות ברישא כל ידות נדרים כנדרים וכל כינויי נדרים כנדרים ולהכי מפרש ידות ברישא והדר כינויין: **ה"מ אהא הרי זה נזיר ואמאי דלמא להא בתענית קאמר: לימא דקסבר שמואל ידים שאין מוכיחות** [ו]. כלומר מדקא מוקים לה שמואל כגון שהיה נזיר עובר לפניו הא לאו הכי ליכא לספוקי בנזיר כלל דקסבר ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים והא ליכא[ח] למיפרך